

"Kor pent bergensk snakkar du?"¹

Ei gransking av sjølvrapporterte språkdata til avisa *Bergens Tidende* si heimeside, bt.no

Av Gunnstein Akselberg

1. Talemålsrapportering på bt.no

I perioden våren og hausten 2004 låg det ute på heimesida til *Bergens Tidende*, bt.no, eit registrerings skjema der lesarane frå Bergen kunne gå inn og registrera språkbruken sin ved å fylla ut alternative val for forskjellige leksikalske variablar. Variablane hadde to eller tre alternativ. I tillegg skulle informantane gje opplysning om kjønn, alder og bydelen der dei høyrer heime. Dersom lesarane hadde fylt ut alle rubrikkane, fekk dei oppgitt ein karakteristikk av talemålet sitt.

Rapporteringa hadde form av ein konkurranse der spaninga låg i om det svaret ein fekk, stemte med den opplevinga lesarane sjølve hadde av sitt eige talemål. Dataa frå informantane er altså sjølvrapporterte og byggjer på opplevinga språkbrukaren har av eige talespråk, og informantane er sjølvrekrutterte på det viset at dei sjølve har valt om dei ville vera med på rapporteringa eller ikkje. Informantane er anonyme, og eg har aldri møtt eller snakka med nokon av dei.

Gjennom denne granskinga kom det inn rapporteringar frå vel 56 000 informantar. Etter kvalitetssikring av materialet (sjå nedanfor pkt. 4) vart eg ståande tilbake med rapporteringar frå vel 38 000 informantar.

¹ Tittelen på talemålsregistreringa på heimesida til *Bergens Tidende*, bt.no, var "Hvor pent snakker du?".

Dette er ei av dei største kjende sjølvrapporteringane av eige talemål, og det er ei av dei første talemålsgranskingane der språkdata er samla inn gjennom heimesida til ei regionavis.

Her skal eg presentera strukturen i granskinga, nokre hovudresultat og einskilde tolkingar. Ei nettregistrering av talemålsrealiseringar fører med seg mange metodiske utfordringar knytte både til gjennomføringa og til analysen av datamaterialet. Nokre av desse vert nemnde her. Jamfør elles Hårstad 2008.

2. Strukturering av granskinga

2.1. Den språklege rapporteringa

Eg arbeidde ut denne granskinga med grunnlag i at det kan avgrensast forskjellige sosiolektar eller sosiale talemålsvarietetar i Bergen. Eg avgrensa fire sosiolektar til bruk på heimesida bt.no, som eg kalla *rent gatebergensk*, *moderat gatebergensk*, *nokså penbergensk* og *meget penbergensk*.

Termene knytte til talemålsvarietetane er valde i samråd med *Bergens Tidende* for å nå merksemda til lesarane. Andre termar vart diskuterte. Dei valde termene er eit kompromiss mellom fleire alternativ, samstundes som dei har eit fagleg grunnlag. I teksten nedanfor vert ofte termen *folkemålsformer* nytta, av di *gatebergensk* kan for einskilde ha eit negativt innhald.

For å gjera granskinga så enkel at ho kunne gjennomførast på nettstaden bt.no utan å bli for omfattande og komplisert, valde eg ei leksikalsk registrering. Eg definerte 20 ordpar. 17 av ordpara har to alternativ, og tre ordpar har tre alternativ. I ordpara med tre alternativ er eitt av alternativa ei folkemålsform (eks. *no*), eit anna ei penbergensk form (eks. *nå*) og eit tredje ei ekstra pen form (eks. *nu*). Ordpara med to alternativ har ei folkemålsform (eks. *ikkje*) og ei penbergensk form (eks. *ikke*), eller ei folkemålsform (eks. *hage*) og ei ekstra pen bergensk form (eks. *have*). Alle ordpara har altså éi folkemålsform, og éi eller to andre former. Sjå den språklege rapporteringslista nedanfor.

Språkleg rapporteringsliste

I den versjonen av rapporteringslista som er tatt med nedanfor, er dei gatebergenske formene umarkerte, dei penbergenske er sette i feit skrift, medan dei ekstra pene bergenske formene står i kursivert feit skrift. I lista som låg ute på nettet (sjå vedlegg 1 og 2), var naturleg nok alle formene umarkerte.

ben	☐	bein	☐		
mykkje	☐	mye	☐	<i>meget</i>	☐
høy	☐	høg	☐		
dere	☐	dåkkar	☐		
jente	☐	pike	☐		
kem	☐	hvem	☐		
ka	☐	hva	☐		
hvor	☐	kor	☐		
hvorfor	☐	koffor	☐		
ikkje	☐	ikke	☐		
<i>lave</i>	☐	lage	☐		
no	☐	nå	☐	<i>nu</i>	☐
hugge	☐	hogge	☐		
hun	☐	hon	☐		
etter	☐	<i>efter</i>	☐		
nåkken	☐	noen	☐	<i>nogen</i>	☐
jei	☐	eg	☐		
hage	☐	<i>have</i>	☐		
øye	☐	øge	☐		

2.2. Den sosiale rapporteringa

Den sosiale rapporteringsdelen galdt rapportering av alder, kjønn og bydel der informanten høyrer heime.

Aldersrapportering

Aldersavgrønsinga har fem alderskategoriar som fangar opp sentrale aldersgrupper, etter eit allment mønster som har vore nytta i mange sosiolingvistiske granskingar.

Alder	under 15 år	☐
	15–20 år	☐
	20–40 år	☐
	40–60 år	☐
	over 60 år	☐

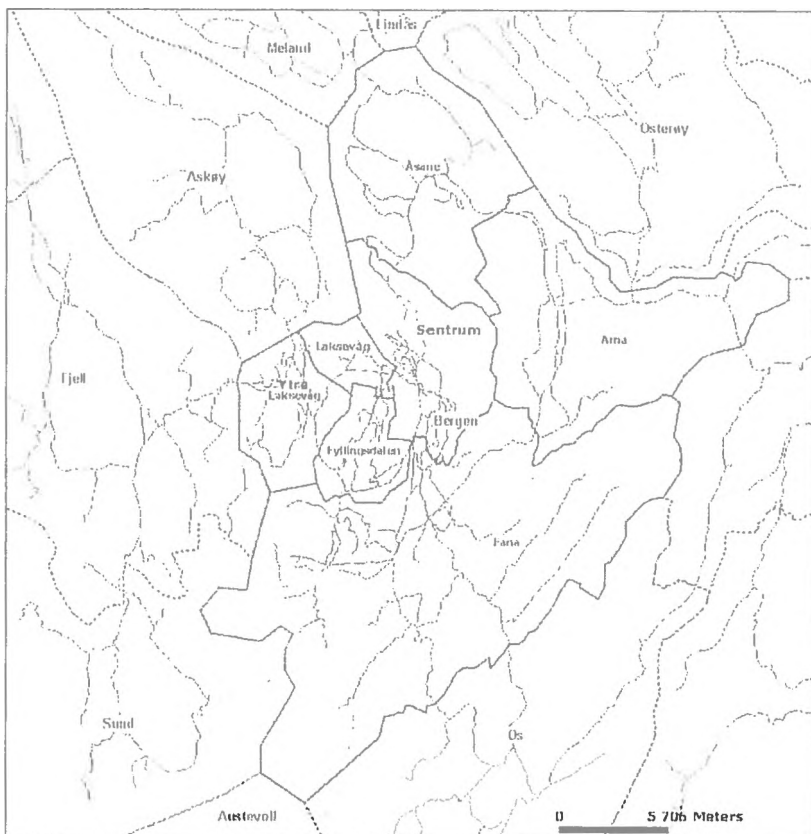
Rapportering av kjønn

Kjønn	kvinne	☐
	mann	☐

Bydelsrapportering

Bydelsrapporteringa er knytt til åtte rapporteringskategoriar der sju (Sentrum, Laksevåg, Ytre Laksevåg m/Loddefjord-området, Fana, Fyllingsdalen, Arna og Åsane) høyrer til Stor-Bergen kommune som vart oppretta i 1972. Dertil kjem Askøy, som er eigen kommune, men som i praksis fungerer som ein bydel i Bergen kommune på line med Arna. Av di fleire av informantane som deltok i denne registreringa, kunne bu utanfor dette kjerneområdet, fanst det òg ein kategori 'Annan kommune' – der ein skulle gje opp kommunenamn.

Bydel	Sentrum	☐
	Laksevåg	☐
	Ytre Laksevåg m/Loddefjord-området	☐
	Fana	☐
	Fyllingsdalen	☐
	Askøy	☐
	Arna	☐
	Åsane	☐
	Annan kommune	Kommunenamn _____

Kart over Askøy kommune og bydelane i Bergen kommune som det vert referert til teksten

3 Vekting av den språklege rapporteringa

Svaralternativa vart vekta slik at folkemålsformene fekk 1 poeng, dei penbergske formene fekk 2 poeng og dei ekstra pene formene 3 poeng.

Totalt var det råd å få 45 poeng. Lågaste poengsum var 20. Ut frå desse ytterpunkta vart det sett opp følgjande kategorisering:

1) Rent gatebergensk	20–23 poeng
2) Moderat gatebergensk	24–30 poeng
3) Nokså penbergensk	31–40 poeng
4) Meget penbergensk	40–45 poeng

Poengskåre gav grunnlag for kategorisering og svar til lesarane om kvar det rapporterte talemålet deira, representert ved denne leksikalske registreringa, høyrer heime.

4 Resultat

Her skal eg berre trekkja fram nokre av hovudresultata: Det allmenne hovudresultatet og hovudfordelinga av talemålskategoriar på dei sosiale makrofaktorane kjønn, alder og bydel.

Kvalitetssikringa, som reduserte den samla registreringa frå vel 56 000 til vel 38 000 registreringar, gjekk ut på å eliminera registreringar som var t.d. inkonsistente, dubberte eller der informantane var frå andre stader.

Granskinga viser at moderat gatebergensk er den mest utbreidde varieteten. Jamfør Schønfelder 2005.

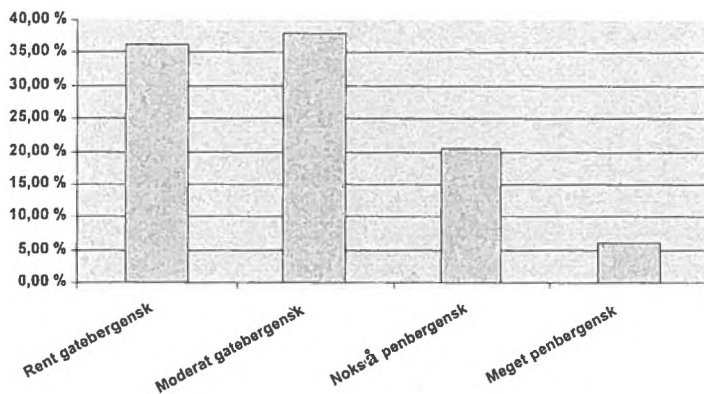
4.1 Samla hovudresultat

Rapporteringa viser eit tydeleg mønster. Det er nesten like mange informantar som nyttar ein *rent gatebergensk* varietet, som det er informantar som nyttar ein *moderat gatebergensk* varietet. Så er det eit stort hopp til dei som nyttar ein *nokså penbergensk* varietet, og så nok eit stort hopp igjen til dei som nyttar ein *meget penbergensk* varietet. Fordelinga mellom informantane er slik.²

Rent gatebergensk	36,1 %
Moderat gatebergensk	37,8 %
Nokså penbergensk	20,3 %
Meget penbergensk	5,9 %

² Amanuensis Kolbjørn Slethei ved Universitetet i Bergen har kvalitetssikra og handsama dei språklege dataa statistisk.

Den samla registreringa er ikkje så uventa. 73,9 % av informantane meiner dei nyttar ein kombinasjon av former som her vert kategorierte som *rent gatebergensk* og *moderat gatebergensk*, dvs. folkemålsformer. 26,2 % meiner dei nyttar ein kombinasjon av former som vert kategoriserte som *nokså penbergensk* og *meget penbergensk*.

Hovudresultatet høver heller godt med målingar av registrert talemål i andre byar og i tidlegare talemålsgranskingar i Bergen (jfr. Omdal 1967, Nesse 1993, Hannaas 1999), der det er folkemålsvarietetane som vert nytta av dei fleste ibuarane. Likevel er den *nokså penbergenske* prosenten heller høg, 20,3 %, og særleg den *meget penbergenske* prosenten er relativt høg, heile 5,9 %. Nedanfor skal vi bryta dette resultatet ned på dei makrososiale faktorane kjønn, alder og bustad.

4.2 Rapportert språkbruk og den makrososiale faktoren kjønn

Bryt vi hovudresultatet ned på den sosiale makrovariabelen *kjønn*, får vi resultat som dels samsvarar med trendar i norsk og internasjonal

Prelef kategori hvis alle spr-spm er besvart	Kjønn	Total		
		Menn	Kvinner	
Rent gatebergensk	Count	8200	5403	13603
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	60,3%	39,7%	100,0%
Moderat gatebergensk	Count	7170	7069	14239
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	40,4%	31,1%	36,1%
Nokså penbergensk	Count	3522	4114	7636
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	50,4%	49,6%	100,0%
Megst penbergensk	Count	1597	813	2210
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	35,3%	40,6%	37,8%
Total	Count	20289	17399	37688
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	100,0%	100,0%	100,0%

Tabell 1. Språkleg variasjon og kjønn

sosiolingvistisk forskning, og dels trendar som bryt med denne forskinga. Jamfør tabell 1.

Resultatet viser langt på veg ein velkjend kjønnsdistribusjon ved at mennene har langt fleire tradisjonelle folkemålsformer, det vil her seia gatebergenske former, enn kvinnene. 40,4 % av mennene nyttar den *rent gatebergenske* varieteteten, medan berre 31,1 % av kvinnene gjer det same.

Di meir pene formene blir, di fleire kvinner er det enn menn som nyttar den aktuelle varieteteten. 40,6 % av kvinnene nyttar varieteteten *moderat gatebergensk*, medan 35,3 % av mennene nyttar *moderat gatebergensk*. Her er situasjonen snudd op-ned, men avstanden mellom menn og kvinner er ikkje så stor som for fordelinga av varieteteten *rent gatebergensk*.

Flyttar vi oss til fordelinga av den *nokså penbergenske* varieteteten, ser vi at det er flest kvinner som nyttar han, 23,6 %, og at det er lågare bruk av denne varieteteten hjå mennene, 17,4 %.

Når det gjeld den *meget penbergenske* varieteteten, er derimot rapporteringa omvendt igjen. Det er fleire menn enn kvinner som nyttar varieteten *meget penbergensk* varieteteten, 6,9 % av mennene og 4,7 % av kvinnene. Dette bryt med tradisjonelle realiseringar som viser at kvinnene vanlegvis nyttar fleire pene former, statusformer og formelle former enn mennene.

4.3 Rapportert språkbruk og den makrososiale faktoren *alder*

Dersom vi bryt hovudresultatet ned på den sosiale makrofaktoren *alder*, får vi også stadfesta nokre trekk som elles er vanlege i sosiolingvistiske studiar, samtundes som vi også her finn trekk som bryt med hovudtrendar i forskinga. Jamfør tabell 2.

Heile 33,9 % av informantane i gruppa over 60 år nyttar varieteteten *meget penbergensk*. Det er også i denne gruppa at det er flest informantar som nyttar den *nokså penbergenske* varieteteten, så mange som 30,2 % av informantane. At det i den eldste aldersgruppa finst flest informantar som nyttar penbergenske former, er ikkje uventa, av di mange av desse formene, og særleg dei *ekstra penbergenske* formene, vert knytte til forestillingar om eldre tider.

Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	Rent gatebergensk	Alder						Total
		Under 15 år	15-20 år	20-40 år	40-60 år	Over 60 år		
	Count	547	2173	7743	2895	302	13660	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	4,0%	15,9%	56,7%	21,2%	2,2%	100,0%	
	Count	591	2292	8428	2708	251	14270	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	35,8%	38,6%	37,1%	35,0%	19,6%	36,1%	
	Count	243	964	3966	2034	464	7671	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	4,1%	16,1%	59,1%	19,0%	1,8%	100,0%	
	Count	145	207	717	627	521	2217	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	38,7%	40,7%	40,4%	32,8%	16,3%	37,7%	
	Count	145	207	717	627	521	2217	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	3,2%	12,6%	51,7%	26,5%	6,0%	100,0%	
	Count	1526	5636	20854	8264	1538	37818	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	15,9%	17,1%	19,0%	24,6%	30,2%	20,3%	
	Count	1526	5636	20854	8264	1538	37818	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	9,5%	3,7%	3,4%	7,6%	33,9%	5,9%	
	Count	1526	5636	20854	8264	1538	37818	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	4,0%	14,9%	55,1%	21,9%	4,1%	100,0%	
	Count	1526	5636	20854	8264	1538	37818	
	% within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart % within bydel	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabell 2. Språkleg variasjon og alder

På den andre sida er det i den eldste aldersgruppa at det finst færrest informantar som nyttar *moderat gatebergensk* og *rent gatebergensk*, respektive 16,3 % og 19,6 %. Ingen av dei andre aldersgruppene har så låg rapportering av dei to gatebergenske varietetane. Det ville vera rimeleg å tru at også gatebergenske former ville stå sterkt i denne gruppa.

Noko forbausande er det dessutan at heile 9,5 % i gruppa informantar under 15 år hamnar i kategorien *meget penbergensk*. På grunnlag av resultat frå sosiolingvistiske granskingar dei siste 20 åra, som syner at det er få unge som nyttar tradisjonelle prestisjeformer, er det uventa at den yngste aldersgruppa er den av aldersgruppene som har prosentvis nest flest brukarar som nyttar varieteten *meget penbergensk*.

Elles er det aldersgruppa 40–60 år som kjem på tredjeplass i bruken av varieteten *meget penbergensk*, med 7,6 % av informantane, medan det er aldersgruppa 20–40 år som har prosentvis færrest informantar som nyttar *meget penbergensk*, 3,4 %.

Høgast rapportering av *rent gatebergensk* og *moderat gatebergensk* finst i aldersgruppa 15–20 år, brukt av respektive 38,6 % og 40,7 % av informantane i gruppa, og i aldersgruppa 20–40 år, med respektive 37,1 % og 40,4 %.

Moderat gatebergensk står også sterkt i den yngste aldersgruppa 15–20 år, der 38,7 % av informantane nyttar denne varieteten.

4.4 Rapportert språkbruk og den makrososiale faktoren bydel

Denne granskinga viser at det er store skilnader i registrert språkbruk mellom dei forskjellige bydelane. Vi må her ha *in mente* to viktige språkkulturelle skilje (jfr. òg Myking 1983, 1988a, 1988b). Det eine skiljet går mellom bydelen Arna og kommunen Askøy på den eine sida, og dei andre bydelane på den andre. Det andre skiljet går mellom det historiske Sentrum på den eine sida, og bydelane Laksevåg, Ytre Laksevåg m/Loddefjord-området, Fana, Fyllingsdalen og Åsane på den andre. Jamfør tabell 3.

Det fyrste skiljet markerer eit språkkulturelt skilje mellom to tradisjonelle bygdekulturar og fem bydelar med større historisk urbankulturell påverknad. Det andre skiljet går mellom eit historisk

Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	Count % within Predef kategori hvis alle spr-spm er besvart	Bydel							Total
		Sentrum	Laksevåg	Ytre Laksevåg/Loddefjord	Fana	Fyllingsdalen	Askøy	Arna	
Rent gatebergensk	3355 24,5% 31,9%	1160 8,5% 46,5%	1409 10,3% 45,3%	2814 20,6% 27,3%	1378 10,1% 39,1%	859 6,3% 48,6%	569 4,2% 49,0%	2136 15,6% 42,5%	13680 100,0% 36,1%
Moderat gatebergensk	3601 25,2% 34,2%	925 6,5% 37,1%	1284 9,0% 41,3%	3682 25,7% 35,8%	1496 10,5% 42,5%	725 5,1% 41,1%	455 3,2% 39,2%	2135 14,9% 42,5%	14303 100,0% 37,7%
Nokså penbergensk	2713 35,3% 25,8%	299 3,9% 12,0%	317 4,1% 10,2%	3031 39,4% 29,5%	521 6,8% 14,8%	126 1,6% 7,1%	83 1,1% 7,1%	600 7,8% 11,9%	7690 100,0% 20,3%
Meget penbergensk	862 38,7% 8,2%	111 5,0% 4,4%	100 4,5% 3,2%	764 34,3% 7,4%	129 5,8% 3,7%	56 2,5% 3,2%	54 2,4% 4,7%	152 6,8% 3,0%	2228 100,0% 5,9%
Total	37901 100,0% 100,0%	2495 6,6% 100,0%	3110 8,2% 100,0%	10291 27,2% 100,0%	3524 9,3% 100,0%	1766 4,7% 100,0%	1161 3,1% 100,0%	5023 13,3% 100,0%	37901 100,0% 100,0%

Tabell 3. Språkleg variasjon og bydel

sentrum og fem historisk yngre urbaniserte bydelar, Laksevåg, Ytre Laksevåg m/Loddefjord-området, Fana, Fyllingsdalen og Åsane.

Dersom vi ser bort frå Askøy og Arna, er det ikkje uventa at det vert registrert mest *rent gatebergensk* i bydelane Laksevåg og Ytre Laksevåg m/Loddefjord-området, der repektive 46,5 og 45,3 % av heimelsmennene nyttar denne varietetten.

Høgast rapportert bruk av varietetten *rent gatebergensk* har bydelen Arna, der 49 % av informantane rapporterer slike former. Denne bydelen høyrer ikkje tradisjonelt til Bergen by, men vart lagd til Bergen kommune då Bergen vart storkommune i 1972.

Også i Åsane er det mange som nyttar *rent gatebergensk*, 42,5 % av informantane. Dette er også ein bydel som kom til ved kommunesamanslåinga i 1972.

Nest høgast prosent *rent gatebergensk* finst rett nok på Askøy, men dette er ikkje nokon bydel i Bergen by eller del av Bergen kommune. Det tradisjonelle lokale talemålet rundt Bergen har mange særtrekk felles med gatebergensk, som t.d. former som *eg* og *ikkje*, som gjer at det heller kan vera ein bygdemålsvarietet som stundom blir registrert.

Moderat gatebergensk er også den mest nytta varietetten i bydelen Fana, ein bydel som ofte vert karakterisert som den "pene" i Bergen. Penbergensk har stått sterkt her (jfr. Jorem 1995).

I Bergen sentrum er derimot prosenten *rent gatebergensk* berre 31,9. Overraskande er det kanskje også at heile 8,2 % av informantane frå Sentrum gjev opp at dei nyttar den *ekstra penbergenske* varietetten, som er høgare enn prosenten penbergensk i bydelen Fana, der han er 7,4 %.

5. Nokre tolkingar og merknader

Grunnen til at det er fleire menn enn kvinner som nyttar varietetten *meget penbergensk*, kan vera at mennene overrapporterer. Men det kan også ha samband med at menn tradisjonelt har vore aktive i prestisjeyrke, og at dei difor gjev opp mange penbergenske og ekstra penbergenske former i ei registrering som denne, av di ho signaliserer ein viss formell kontekst.

At det er heile 9,5 % av informantane i gruppa under 15 år som nyttar varieteten *meget penbergensk*, kan også ha samanheng med konteksten: Dei unge overrapporterer for å signalisera status. Men kan henda har denne rapporteringa også noko å gjera med at det mellom yngre i dag er i ferd med å koma inn att tradisjonelle prestisjeformer i visse sosiale grupper, og at vi såleis igjen er i ferd med å få eit skilje mellom unge i bruk av folkemålsformer og tradisjonelle statusformer.

At det i Sentrum vert nytta ein heller låg prosent *rent gatebergensk* og ein høg prosent *meget penbergensk*, kan ha med det å gjera at i dag er dei tradisjonelle sosiale grupperingane i sentrum meir utydelege enn tidlegare. Dessutan er det dei siste åra flytta mange til sentrum som representerer andre sosiale grupper enn dei som har vore representative for bydelen i tidlegare tider. Det er òg viktig å merkja seg at i sentrum finn vi framleis den *meget penbergenske* varieteten *kalfarbergensk*, som kan ha verka inn på denne rapporteringa.

6. Predefinerte kategoriar vs databaserte kategoriar

Granskinga som er presentert ovanfor, byggjer på fire predefinerte talemålskategoriar (varietetar): *Rent gatebergensk*, *moderat gatebergensk*, *nokså penbergensk* og *meget penbergensk*. Desse kategoriane byggjer på ein kombinasjon av tre ulike bergenske realiseringar: *Gatebergenske* former, *penbergenske* former og *ekstra penbergenske* former.

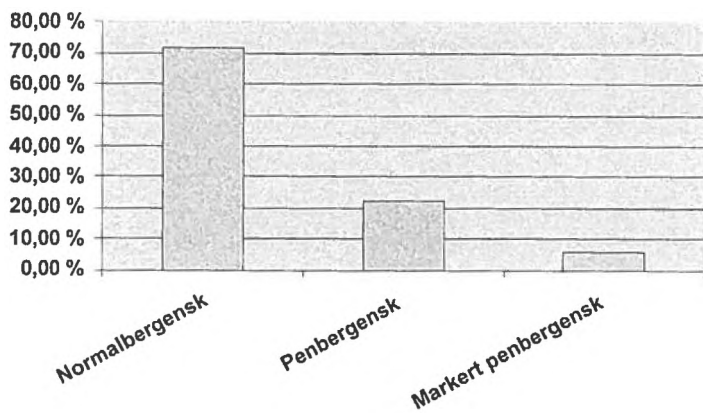
Dersom vi ser bort frå dei predefinerte talemålskategoriane, og ser på fordelinga i materialet av dei tre databaserte kategoriane, får vi fordelinga som er sett opp nedanfor. For å skilja den databaserte tilnærminga frå den predefinerte, vert dei tre varietetane her kalla *normalbergensk*, *penbergensk* og *markert penbergensk*.

Den registrerte språkbruken mellom informantane på grunnlag av dei databaserte kategoriane viser dette hovudmønsteret:

Normalbergensk	71,8 %
Penbergensk	22,3 %
Markert penbergensk	5,9 %

Denne fordelinga er mest identisk med fordelinga som er gjort på grunnlag av den predefinerte kategoriseringa, noko som fortel at den

predefinerte kategoriseringa gjev eit godt bilete av dei formene informantane opplyser om.

Også dette resultatet kan vi bryta ned på dei makrososiale faktorane kjønn, alder og bydel, utan at eg skal gå inn på det her.

7. Avslutning

I denne artikkelen har eg presentert hovutrekka i og hovudresultata av ei leksikalsk talemålsrapportering som vart gjort gjennom regionavisa *Bergens Tidende* i 2004. Informantane er sjølvrekrutterte og dei språklege dataa er sjølvrapporterte. Granskinga gjeld eigenleg oppfatning av, haldning til og evaluering av eige talemål. Nokre tilbakemeldingar i form av e-post til meg frå dei som har gjennomført testen, syner at ein del meiner den karakteristikken dei har fått av talemålet sitt gjennom denne talemålstesten, stemmer med eiga vurdering.

Rapporterte språkdata er verdfulle supplement til registrert språkbruk, og gjev nyttig innsikt i tilhøvet mellom opplevd språk og reell språkbruk. Datamengda i dette prosjektet er unik, og det er råd å gjennomføra eit utal studiar om tilhøve mellom varietetar, sosiale

makrostorleikar og eiga talemålsevaluering. Materialet vil t.d. kunna supplera det store talemålsmateriale TUB (Talemål hjå ungdom i Bergen) frå 1970-talet på mange måtar.

Materialet som kom inn gjennom dette prosjektet, er genuint og ligg no og ventar på at ein eller fleire masterstudentar eller stipendiatar kan ta fatt på å analysere det. Det vil kunna gje ny innsikt og kunnskap om språkending, språkleg variasjon, språkhaldning og språkevaluering.

Litteratur

- Hannaas, Jorunn 1999: *En sosiolingvistisk studie av kj- og sj-realiseringen blant ungdommer i Bergen*. Uprenta hovudoppgåve. Bergen: Nordisk institutt.
- Hårstad, Stian 2008: Store tal frå trondheimsk tale. Metodologisk drøfting av ei nettbasert dialektgransking. *Målbryting* 9. 127–147.
- Jorem, Ida Elisabeth 1995: *Bruken av "finbergensk" blant ungdom i bydelen Fana. En sosiolingvistisk undersøkelse*. Uprenta hovudoppgåve. Bergen: Nordisk institutt.
- Myking, Johan 1983a: Adverba *då* og *no* i bergensmålet. Lingvistisk og sosiolingvistisk variasjon. *Talemål i Bergen* 2. 5–66.
- Myking, Johan 1983b: Fem leksikalske variablar i bergensmålet. *Talemål i Bergen* 2. 67–121.
- Myking, Johan 1988: Grammatiske kv-ord som sosiolingvistisk variabel. *Talemål i Bergen* 4. 5–38.
- Nesse, Agnete 1994: Kollektiv og individuell variasjon i bergensdialekten. *Talemål i Bergen* 5.
- Omdal, Helge 1967: Noen karakteristiske trekk ved det høgere talemålet i Stavanger – jamført med folkemålet. *Maal og Minne*. 79–100.
- Schönfelder, Lotte 2005: Moderat gatebergensk. *Bergens Tidende* 18. januar 2005.

Vedlegg 1: Skjermbilete av testen (del 1)

The screenshot shows a browser window with the address bar at "http://www.bt.no". The page header includes "bt.no" and "Hvor pent snakkar du?". The main content is a multiple-choice test with 14 questions. The questions are as follows:

- 1.** Snakker du sørbergensk eller pentbergensk? Kryss av ved det ordet du liker å bruke. Og vi ge deg svarer! Testen er laget av professor Gunnstein Akerberg ved Nordisk institutt, Universitetet i Bergen. Svarerne dine vil bli brukt, he! anonymt. (1 skriftspråk)
 - ben
 - ben
- 2.** (1 skriftspråk)
 - mykje
 - myr
 - meget
- 3.** (1 skriftspråk)
 - høy
 - hø
- 4.** (1 skriftspråk)
 - ders
 - dårkar
- 5.** (1 skriftspråk)
 - jente
 - pike
- 6.** (1 skriftspråk)
 - korn
 - tvorn
- 7.** (1 skriftspråk)
 - ka
 - ha
- 8.** (1 skriftspråk)
 - hvor
 - kor
- 9.** (1 skriftspråk)
 - tvervrt
 - ketter
- 10.** (1 skriftspråk)
 - ikkje
 - ikke
- 11.** (1 skriftspråk)
 - no
 - nå
 - nu
- 12.** (1 skriftspråk)
 - huggo
 - huggp
- 13.** (1 skriftspråk)
 - språk
 - sprog
- 14.** (1 skriftspråk)
 - hun
 - hen

The page also features a navigation menu on the left with categories like 'Web-TV', 'Spill', 'Sport', and 'Musikk', and a sidebar with 'Søk i bt.no' and 'Søk'. The browser status bar at the bottom shows "http://www.bt.no/kor-pent-bergensk-snakkar-du-testen-162909.html?CLIP=CD2877A7&ip=111.112.109.130&id=14138".

ADRIANWAVE
ARRETERBEREINBARA A/S

en Vekst i bedrift

Opp i høyden..

White Out Loika

4000,-

Black Diamond
Momentum klatrepakke

(1350,-) 1000,-

PLATOU

www.platou sport.com

Søk i bt.no

Søk

More... søkeretter

GRATIS
og
uforpliktende
verdivurdering

SØK I DAG!

370

Vil De gjen - Matpakken

Absorberende pålegg
Purkberding av pluss
Stadig nye opplysninger
Om videretale

Vestlandet nå

Velg hornet

Ma	Ti	On	Tu	Fr	Lø	So
		01	02	03	04	05
24	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Bergenspulvs anbefaler i GAG
• Siste klasse og Linné
Gardens Sista
• Ekstremt uttrykk om

bergenpuls

Helse og
Velværeguiden

Kurs og
konferanse-
guiden

Kurs - teambuilding
seminarer -
konferanser

BERGEN
MARKEDS-
SYMPOSIUM

Helse &
Velvære
- guiden

gir deg oversikt
over leverandører
av produkter og
tjenester i Bergen
og resten
av Vestlandet.

Vedlegg 2: Skjembilete av testen (del 2)

15. etter
 øst

Kommunar

Vidar Måsen
Sjefredaktør

Jan Nyberg
Kulturredaktør

Olav Eilertsen
Politikk redaktør

Olav Kobbervold

Asbjørn
Krisloffersen

Arvid Langeland

Carl Otto Kvern
Haugen

Geir Østhus

Sten Sundland

Frank Lønne
Redaktør i Syn og
Sæd

Harald Tronvik
Forfatter

Har A. Skjerve jr
Statist og Forfatter

Torgrim Eggen

Jostein Geirrud

Bergens Bilbrake

Bundeservice

Alkoholmynd

Arbeider

Om Bergens Tidende

16. nåkjen
 noen
 nooen

17. ja
 og

18. høge
 flave

19. luse
 luge

20. øye
 øge

Kjenn

Mann
 Kvinne

Alder

Under 15
 15-20
 20-40
 40-60
 Over 60

Bydel

Sandrum
 Laksevåg
 Ytre Laksevåg m. Loddelford-området
 Fana
 Fyllingsdalen
 Askøy
 Arna
 Åsane
 Årstad

Navn _____

Send

1988

21 januar

Dagens gultorn
"Ja altså en jobb som er
for stor for deg"

HARRY E FOSDYCK

Østgildet
Jakk if du
tror du er en
smøring!
Sjener du i
berne enn
på
sambingstent
-117-113

AKER KØ

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Aker Akseberg

Tryk og nettredaktør: Tor Arne Fausch
Ansvarelig redaktør: Einar Hågen
Sjefredaktør: Gunnstein Akselberg
Havnsholmen 1, Postboks 7380, 5020 Bergen

Sentraltid: 05500 (mar-fre 05 00-16 00)
Mangletid: 05500 (for 10 20)
Tlf: 02111
Sjefredaktør: Gunnstein Akselberg